

Welkom op Kasteel Taufers! Voordat we met de rondleiding beginnen, vragen we u geen historisch meubilair aan te raken en nergens te gaan zitten tijdens de rondleiding. Filmen en fotograferen is alleen toegestaan tot en met de martelkamer. Let op de kleine treden, drempels en lage deuren. Als je bijkomende vragen hebt, zal ons personeel je graag helpen.

Historisch overzicht

Kasteel Taufers werd al in de 13e eeuw gebouwd onder de Heren van Taufers. Zij gaven hun naam aan het kasteel en het dorp eronder. De Heren van Taufers bouwden drie belangrijke delen van het kasteel: de hoge toren (de zogenaamde donjon), de woontoren (paleis) en de graanschuur, waar ze het graan opsloegen. De adellijke heren van Taufers stierven echter al in 1336 uit, omdat er geen mannelijke nakomelingen waren. Het kasteel kwam een paar jaar in handen van de naaste familieleden, de graven van Tirol, en later van het Huis Habsburg. De Habsburgers hebben Schloss Taufers echter nooit bewoond; zij schonken het kasteel en de landerijen als leengoederen aan verschillende adellijke families in de omgeving, die het kasteel onderhielden en uitbreidden.

Deze adellijke families woonden op Schloss Taufers tot ongeveer 1720, toen het kasteel zijn wezenlijke betekenis verloor. Het kasteel werd vervolgens nog maar zo'n 200 jaar onregelmatig bewoond en in die tijd raakten veel delen helaas in verval. Het sneeuwde en regende door de daken en de hoge toren stortte in als gevolg van een blikseminslag of een aardbeving.

Vanaf 1900 zetten verschillende privé-eigenaren zich in voor de restauratie van het kasteel. De eerste was een glasfabrikant uit Wenen, die rond 1904 ook voor het eerst glazen ramen liet installeren - daarvoor werden alleen varkensblazen op houten frames gebruikt, waardoor er licht in de kamers viel, maar die geen warmte-isolatie boden. De tweede eigenaar in de 20e eeuw was een Weense apotheker en zijn weduwe. Daarna volgde de benedictijner abt Hieronymus Gassner, die van de jaren 1950 tot 1977 in het kasteel woonde. Sindsdien is het kasteel eigendom van het Zuid-Tirolse Kasteleninstituut, een privévereniging van edellieden en kunstliefhebbers in Zuid-Tirol, die het kasteel tot op de dag van vandaag probeert te behouden en het terrein toegankelijk maakt voor het publiek.

Rechtszaal

In deze kamer maak je kennis met twee thema's die je in de meeste kamers tegenkomt.

Enerzijds gaat het om het verwarmen van de kamers. Oorspronkelijk werden hiervoor alleen houtskoolkuipen gebruikt, waarin hete houtskool werd gedaan. Zo kon je tenminste je handen en voeten verwarmen. Je kunt je voorstellen dat dit niet genoeg was voor zulke grote kamers. Daarom werden er ongeveer 400 jaar geleden tegelkachels geïnstalleerd, zoals je kunt zien in de hoek van de kamer. Dit is een van de 20 tegelkachels die we hier in het kasteel hebben, waarvan we later meer mooie en oudere modellen zullen zien.

Een tweede bijzonderheid is de houten lambrisering, die oorspronkelijk werd geïnstalleerd om de kamers te isoleren, omdat er een ruimte werd gelaten tussen het hout en de muur zodat de lucht binnen kon circuleren. Voor de lambrisering werd Zwitsers grenenhout gebruikt, een zeer typische

boom in onze regio. De Zwitserse grenen staat bekend om zijn sterke geur, die houtworm tegenhoudt. Zo bleef het hout meerdere eeuwen bewaard, in dit geval dateert het uit de 17e eeuw, dus het is al meer dan 400 jaar oud. Toen deze houten lambrisering werd gebouwd, werden er ook kleine kastjes in de muren geïnstalleerd. Deze waren echter meer bedoeld voor documenten en alledaagse voorwerpen, omdat de kleding voornamelijk in grote houten kisten werd opgeborgen.

In Kasteel Taufers was vroeger een Hoge Raad: het recht om iemand ter dood te veroordelen. Deze rechtszaken werden gehouden in deze kamer, waar de verdachte eerst geketend door de deur naar binnen werd gebracht en vervolgens werd vastgebonden aan de houten zuil in het midden van de kamer. Er kan gezegd worden dat er in die tijd maar drie manieren waren waarop deze rechtszaken konden eindigen. Of je was onschuldig en de rechter geloofde je, in dat geval kon je als vrij man naar huis gaan. Als je daarentegen meteen bekende dat je schuldig was, dan werd je dienovereenkomstig veroordeeld. Als je echter niet wilde bekennen, maar de rechter ging ervan uit dat je schuldig was, dan werd je naar de martelkamer gebracht waar ze door marteling een bekentenis probeerden af te dwingen.

Rechterlijke kamer

Hier zijn we in het woongedeelte van de kasteelheer, de belangrijkste persoon in het kasteel. De kasteelheer was tegelijkertijd ook altijd de rechter van het kasteel, die de rechtszittingen in de vorige kamer hield.

In het midden van de kamer zien we eerst een houten tafel met verschillende inlegwerken. In de hoeken zien we de jaartallen van de tafel "16" en "20", dus de tafel dateert uit 1620. In de tegenoverliggende hoeken zien we de adelaar van de graven van Tirol, aan de zijkanten de zwevende leeuwen van de graven van Gorizia (deze waren door huwelijk verwant aan de graven van Tirol) en in het midden zien we nog een adelaar, maar dit keer met twee koppen, de adelaar van de Habsburgers.

Boven de tafel zien we een kroonluchter uit de 18e eeuw. Hij is gemaakt van gekleurd, gesmolten glas dat waarschijnlijk afkomstig is uit Murano bij Venetië. Wat hem bijzonder maakt is de kroon van spiegels bovenin het midden, want deze waren niet alleen decoratief maar hadden ook een functie. Ze weerkaatsten het licht van de kaarsen en verlichtten zo de kamer extra, wat ook nodig was omdat de houten lambrisering in de loop der jaren steeds donkerder was geworden.

Overdag zijn vooral erkers gebruikt om de kamers te verlichten, waardoor er extra licht in de kamers komt. Zelfs 's avonds tijdens de schemering kan men hier nog lezen en werken, terwijl het binnen al erg donker is.

Voordat de rondleiding verder gaat, ben je welkom om een kijkje te nemen in de oude slaapkamer van de kasteelheer. Je vindt er een tegelkachel uit 1808 die is gebouwd in de Franse Empirestijl. De schoorstenen voor het afvoeren van de rook zijn verborgen tussen de muren en leiden naar het dak.

Martelkamer

We zijn nu in de martelkamer, waar slechts één martelwerktuig bewaard is gebleven: een beenstretch uit de 16e eeuw. In die tijd waren er echter veel meer martelwerktuigen en je kunt sommige martelmethoden zien op de foto's aan de muren.

Dit benenrek was gebouwd voor 3 personen. De beschuldigen moesten op de grond zitten met hun benen door de gaten. De handen waren op een gegeven moment ook vastgebonden, dus erg comfortabel zat je hier niet. Er waren veel manieren om iemand te martelen, door vuur onder de voeten te leggen, door de voeten te geselen of door de teennagels er één voor één uit te trekken met een tang. Verder werd er zout op de blote binnenkant van de voeten gesmeerd en dan werden er geiten

binnengelaten. De geiten likten dan het zout van de voeten en gebruikten hun ruwe tong om langzaam de huid van de voeten te verwijderen tot ze bij de botten kwamen. Je kunt je voorstellen dat onder deze omstandigheden natuurlijk iedereen bekende, of ze nu schuldig waren of niet. Afhankelijk van de misdaad die werd bekend, werden mensen met verschillende zwaarte gestraft. Als er iets heel ernstigs was, zoals moord, dan werden de beschuldigen naar Sand in Taufers gebracht, waar ze in het openbaar werden geëxecuteerd.

Er is echter nooit iemand vermoord in de martelkamer zelf, en dat was ook niet het doel van de martelingen. Daarom is de inkeping die je in het midden van de kamer op de vloer ziet niet voor het bloed, maar voor de afvoer van de regen. Het dak bestond hier vroeger niet, alles was hier open en daarom kun je zeggen dat regen, sneeuw en kou de beklagden extra hebben gemarteld.

Daarmee gaat de rondleiding verder. We gaan nu het oudste deel van het kasteel bekijken, de oude woontoren uit de 13e eeuw.

Belangrijk: Vanaf hier is filmen en fotograferen niet meer toegestaan!

Kasteelkapel

De fresco's in de kapel dateren uit 1480 door het atelier van Michael Pacher, een zeer bekende kunstenaar uit Bruneck. In het bovenste register zien we links Christus bloed zweeten op de Olijfberg,

in het midden staat een engel met de beker van het lijden in zijn handen en rechts slapen de apostelen, hoewel ze geacht werden de wacht te houden. In de hoofdcène staat Christus in het midden met een witte baard en een zwaard in zijn mond, dat overgaat in een lelie, een teken van gerechtigheid en barmhartigheid. Het fresco spreekt dus over de Laatste Dag, wanneer Christus zal neerdalen en mensen zal oordelen. Rechts van hem zien we zijn moeder Maria en links Johannes de Doper. Rechtsonder zien we de heilige Sigismund, de marteling van de heilige Erasmus en verderop, naast het raam, de heilige Paulus vlak voor zijn onthoofding. Linksonder zien we Sint-Andreas en vervolgens Sint-Pieter drie keer: één keer in de kerker, één keer tijdens zijn kruisiging en dan nog een keer rechts naast het raam, Petrus met de sleutel van het

paradijs in zijn handen.

Het houten kruis op het altaar dateert uit de 13e eeuw, uit de romaanse periode, die meestal te herkennen is aan twee kenmerken: ten eerste de stand van de benen, want de voeten zijn parallel afgebeeld. Daarnaast is Christus afgebeeld als de overwinnaar over de dood, dus niet de lijdende Jezus zoals we die vandaag de dag nog steeds gebruiken, zoals later in de gotische periode het geval was.

De kasteelkapel is nog steeds gewijd aan Sint-Petrus en Sint-Paulus. Elk jaar is hier op 29 juni een privémissa voor de eigenaars van het kasteel.

Daarmee gaan we weer verder naar de volgende kamer, die tegenover ons ligt.

Ziekenhuiskamer/klaslokaal

We zijn nu in de oude ziekenkamer. Er woonden zo'n 60-120 mensen in Kasteel Taufers en omdat de medische basiszorg in die tijd nog niet erg geavanceerd was, probeerde men de zieken van de gezonden te isoleren. Het contact met de buitenwereld verliep voornamelijk via het kleine raam in de kamer. Op deze manier konden de zieken ook deelnemen aan de Heilige Mis en men kan zeggen dat het geloof in die tijd vaak de enige hoop op genezing was.

Vele jaren later is deze kamer echter iets heel anders geworden. In 1564 kwam Beatrix von Fieger op het idee om op kasteel Taufers een school te stichten voor adellijke kinderen uit de omgeving. Zo werd de ziekenkamer later een klaslokaal. De foto's in het onderste gedeelte zijn als het ware de eerste antieke schoolfoto's. Elk kind kreeg een eigen portret en daarboven zie je ook de naam van het kind, de leeftijd en daarnaast het familiewapen. Het bijzondere aan deze school was dat hier niet alleen kinderen van verschillende leeftijden les kregen, maar dat er ook meisjes op de school werden aangenomen.

In tegenstelling tot vandaag moesten de kinderen zelf stoelen en banken meenemen naar het kasteel. Gelukkig voor ons is er tot op de dag van vandaag één stoel bewaard gebleven, die je onder het raam kunt zien. Het is de stoel van de leerling Caspar Praitenberger, die in 1684 naar de school ging. Hier kun je ook zien hoe klein de kinderen toen waren; vandaag de dag zou een schoolkind van 5 jaar zeker moeite hebben om ruimte te vinden.

Ridderzaal

Je moet je voorstellen dat de volgende zaal vol stoelen en tafels staat. Want als de ridders feest vierden in tijden van vrede, was het hier waar ze dansten, lachten, zongen, aten en dronken. In de nis links van de slingeruurwerk kun je nog steeds een oud bijgebouw zien, dat toen nog geen deur en geen gordijn had. Het afvoerputje is inmiddels dicht, dus het toilet is niet meer functioneel.

Het slingeruurwerk dateert uit 1650 en stond oorspronkelijk op de binnenplaats, waar het ook is gedocumenteerd tot de Eerste Wereldoorlog. Links zie je een foto uit die tijd van de klok en één van de restauratie met klokkenmaker Hubbuch uit 2015. De klok heeft maar één wijzer, die van het uur. Minuten en seconden waren in die tijd niet zo belangrijk, alleen een klok geeft de exacte tijd op het hele uur aan. Vroeger moest deze klok ook met de hand worden opgewonden, maar tegenwoordig zorgt een kleine elektromotor in de houten kast hiervoor.

Het kleurrijke fresco in de hal dateert niet uit de middeleeuwen, maar uit de moderne tijd. Het werd in 1967 uitgevoerd door de Oostenrijkse kunstenaar Lydia Roppolt, een vriendin van abt Gassner, die zichzelf hier wilde vereeuwigen. In het midden zien we Madonna met kind, de linkerkant verbeeldt het verleden met Adam en Eva die met elkaar fluisteren of de engel Lucifer die naar beneden duikt. De rechterkant daarentegen toont het heden met een auto, een vliegtuig en een klok die kwart voor twaalf aangeeft. Dit betekent dat we nog maar een kwartier hebben tot de laatste dag op aarde. Bovendien waren we in 1967 in de Koude Oorlog en daarom zien we ook een ontplofende atoombom in het fresco.

Spookkamer

Dit is waarschijnlijk de beroemdste kamer in Kasteel Taufers. Ooit was deze kamer de kamer van prinses Margarethe, die smoorverliefd werd op een boer uit Sand in Taufers. Een huwelijk tussen een prinses en een boer was in de middeleeuwen natuurlijk niet toegestaan, dus wilden de twee in het geheim trouwen in het bos naast het kasteel. Op de dag van de bruiloft kwam de boer uit het dorp, maar voordat hij zijn Margarethe tot vrouw kon nemen, werd hij dodelijk verwond met een pijl door een van de lijfwachten van de prinses. De prinses was erg bedroefd over de dood van haar geliefde en daarom sloot ze zich zeven lange jaren op in deze kamer. Om eindelijk een einde aan haar lijden te maken, leunde ze door een raam naar buiten. Volgens de legende heeft Margarethe deze wereld tot op de dag van vandaag nog niet helemaal verlaten, want stipt om middernacht zijn hier nog steeds de voetstappen, het gehuil en de kreten van de prinses te horen.

Het bed dateert uit 1641 en is ook een stuk korter dan een bed van nu. Enerzijds komt dit doordat mensen niet langer waren dan 1,60 meter, anderzijds sliepen mensen in een halfzittende houding. Men geloofde dat liggen te dicht bij de dood stond. De luifel erboven was niet alleen decoratief, maar had ook een functie: in de winter konden er zware wollen dekens overheen worden gelegd om te isoleren tegen de kou, terwijl in de zomer lichtere stoffen werden

gebruikt om te beschermen tegen insecten zoals muggen en vliegen. Hetzelfde systeem is terug te vinden in de wieg met de verwijderbare ringen. Je kunt je voorstellen hoe koud het was op Kasteel Taufers, vooral in de wintermaanden, dus deze dekens waren zeker nodig. Later werd in deze kamer ook een tegelkachel geïnstalleerd; deze dateert uit 1755 en is ook de kostbaarste in het kasteel. Hij was met de hand beschilderd met het zogenaamde Delfts blauw. Deze kleur was erg moeilijk om mee te werken en daarom erg kostbaar.

In deze kamer zien we nog twee curiositeiten: De eerste is een houten figuur met een hertengewei. Het dateert uit de Renaissance, net als het cassettenplafond met rozetten. De tweede is een Turkse helm boven de wieg van het kind, waarvan de islamitische inscriptie gemakkelijk te herkennen is. De helm werd later omgebouwd tot olielamp.

Bibliotheek

Vandaag de dag heeft de bibliotheek nog steeds meer dan 4000 boeken en wat vooral bijzonder is, is de verscheidenheid aan onderwerpen. We hebben hier boeken over geschiedenis, kunst, literatuur, oorlogsstrategieën, medicijnen, encyclopedieën enz. De talen zijn ook heel divers: Duits, Italiaans, Frans, Engels, Hongaars, enz. De oudere exemplaren staan in de afgesloten kasten om ze beter te kunnen bewaren. Het oudste boek dateert nog uit 1540 en gaat over jurisprudentie.

Het meubilair in deze zaal komt uit de maniëristische periode. Ze komen echter niet uit het kasteel, maar uit de oude sacristie in het dorp. Rond 1900 werden ze gekocht door de eerste particuliere eigenaar en naar boven gebracht. Dat dit meubilair oorspronkelijk uit het kerkelijke rijk kwam, is vandaag de dag nog steeds te zien. De grote kasten werden gebruikt om de grote priestergewaden in op te bergen, links ervan in de hoek zie je nog het oude biechtraam en tussen de ramen zie je nog het oude tabernakel.

In deze kamer zien we ook een prachtig cassettenplafond, in het midden staat het wapen van de Heren van Taufers, in de vorm van een kruis zien we vier profeten uit het Oude Testament.

De oudste tegelkachel in het kasteel staat ook in de bibliotheek; hij dateert uit 1680 en is ook de meest decoratieve kachel in het kasteel. We zien verschillende kleuren, ornamenten en figuren. Deze tonen ridders die vechten tegen de Turken met baarden in de onderste hoeken. Aan het einde van de 17e eeuw waren de grote Turkse oorlogen zeer actueel; de Ottomanen stonden voor de poorten van Wenen en vormden dus een bedreiging voor heel Europa. Maar omdat ze deze oorlog uiteindelijk verloren, moesten ze nu symbolisch het gewicht van de kachel op de hoeken dragen. In de regel werden deze ovens van buitenaf verwarmd, bijvoorbeeld in een aangrenzende gang. Op die manier kon men rook, vuil en roet in de kamers zelf vermijden. Bovendien stoorde men de kasteelheer niet tijdens zijn werk in de bibliotheek.

Wapenarsenaal

Als we het over wapens hebben, is één hoofdrolspeler bijzonder belangrijk: de ridder. Het harnas van een middeleeuwse ridder woog zo'n 30-40 kilogram. Je kunt je wel voorstellen hoe fit je toen moest zijn om zo'n zwaar harnas te kunnen dragen, en natuurlijk vocht je er ook mee! Ridders vochten voornamelijk met zwaarden, maar ze gebruikten ook lansen te paard.

De boer kon zich zulke wapens niet veroorloven. Daarom maakte hij een knots van een stuk hout, dat hij vervolgens uitholde. Op die manier was de knots niet alleen makkelijker te vervoeren, maar kon hij ook gevuld worden met kleine steentjes. Uiteindelijk werd alles verzegeld met bijenwas zodat er niets uit kon vallen en zo had de boer een goed wapen om zich tegen ridders te verdedigen.

In de Middeleeuwen waren er echter niet alleen wapens voor close combat, maar ook wapens op afstand. Achterin, onder het raam, zie je een kleine katapult op een schaal van 1:10. Deze katapulten waren erg praktisch om een kasteel van buitenaf aan te vallen, omdat ze tot 500 meter ver konden reiken. Grote stenen kogels werden gebruikt om de muren van een kasteel te beschadigen, maar er werden ook brandende strobollen gegooid om de binnenkant van een kasteel uit te branden. Interessant is dat er ook lijken of uitwerpselen in kastelen werden geschoten om ziekten te verspreiden, zoals de pest. Deze methode zou tegenwoordig biologische oorlogsvoering worden genoemd.

Aan de muren hangen verschillende wapens van ridders en boeren, Turkse wapens die mensen mee naar huis namen als trofee na het winnen van veldslagen, een Italiaanse helm uit de Eerste Wereldoorlog en Franse bajonetten eronder.

De sleeën in de galerij hebben echter niets met de oorlog te maken; dit zijn trouwsleeën. De paardenkoets reed voorop en het bruidspaar zat achterop. De sleeën werden heel klein gehouden omdat er in die tijd al kinderen tussen de 10 en 15 jaar trouwden. In de regel mochten ze niet zelf hun partner kiezen, want met bruiloften konden edellieden hun status behouden of zelfs verhogen. In die tijd werden dames op 17-jarige leeftijd al als oude vrijsters beschouwd en degenen die op die leeftijd nog niet getrouwd waren, hadden meestal het klooster als enige alternatief.

Napoleon Kamer

We bekijken nu het laatste deel van het kasteel, de gastenvleugel. In de gang staan verschillende jachtgeweren uit de 18e en 19e eeuw. Het jachtrecht was altijd voorbehouden aan de heerser van de zone, maar zijn gasten konden deze geweren lenen om met hem te gaan jagen.

De eerste gastenkamer is de zogenaamde Napoleonkamer. Napoleon verbleef hier echter nooit, alleen zijn generaal François-Joseph Lefebvre. De Franse soldaten passeerden ooit de weg onder het kasteel om naar Oostenrijk te gaan. Omdat de passen aan de kop van het dal in de winter onbegaanbaar werden, overwinterde het Franse leger, inclusief Lefebvre, hier op kasteel Taufers. Napoleon was echter de bekendste van de twee en daarom is de kamer naar hem vernoemd.

De kaart in deze kamer dateert uit 1842, toen er nog geen vliegtuigen of satellieten waren, dus de technologische mogelijkheden waren zeer beperkt. Desondanks is de kaart erg goed gemaakt: het zuiden is nauwkeuriger dan het noorden, maar over het algemeen is hij vandaag de dag nog steeds correct.

Naast het bed zien we een oude badkamer, een lavabo. Er was ruimte voor ongeveer twee liter water in deze container, maar deze twee liter moest genoeg zijn voor veertien dagen. In die tijd werden alleen handen, voeten en het gebied rond de ogen gewassen. Baden gebeurde één keer per maand en alleen in de zomer, want in de winter was het veel te koud. In feite wilden mensen zich in die tijd niet wassen omdat ze dachten dat ze hun huid zouden verpesten als ze die te vaak wasten. Daarom namen mensen des te vaker hun toevlucht tot geurige parfums of poeders.

Ziektes konden zich dan gemakkelijk verspreiden en daarom zien we hier ook een apothekerskast uit de 17e eeuw. In de laden binnenin konden verschillende gedroogde kruiden of medicijnen worden bewaard, waarvan sommige ook uit de eigen tuin van het kasteel konden worden gehaald.

Vanaf hier leidt de gang naar de laatste van de gastenkamers.

Kardinaal's kamer

Dit is de grootste en modernst ingerichte kamer in het kasteel, want tot in de jaren 1970 verbleven hier nog regelmatig gasten. De laatste vaste gast was kardinaal Eugene Tisserant. Hij was een goede

vriend van abt Gassner, de laatste privé-eigenaar van het kasteel, die hij vaak bezocht tijdens de zomermaanden. Tisserant had zeer goede contacten met het Vaticaan en was waarschijnlijk de belangrijkste sponsor voor de restauratie en het onderhoud van het kasteel in die tijd. Op de foto zie je nog steeds de oude ingestorte donjon op de achtergrond, die dankzij zijn hulp kon worden herbouwd.

De rondleiding door het interieur eindigt hier. Je kunt nu op eigen houtje het buitengedeelte bekijken door de oude graanschuur over te steken, waar je speciale tentoonstellingen vindt over wisselende thema's van Pasen tot Allerheiligen. Ga dan verder naar de Hoge Toren, waar je links omhoog klimt (alleen mogelijk tussen Pasen en eind oktober!) en rechts afdaalt naar de binnenplaats. Je komt langs een klein kinderlabyrint, de cisterne en de oude ijskelder.

Bedankt voor je bezoek aan Kasteel Taufers!

